

LATVIJAS ARHĪVI

JAUNĀKĀ LITERATŪRA

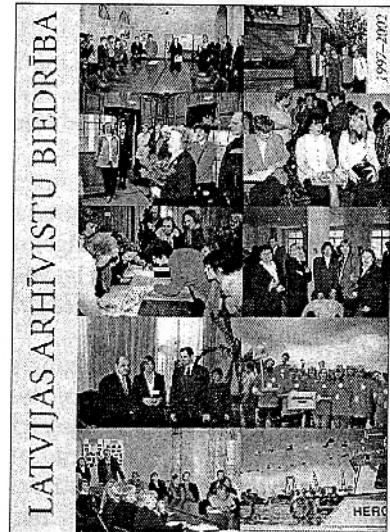
ARHĪVI

Latvijas Arhīvistu biedrība: 1997–2002 /
Sast. Biruta Marksas. – Riga: Latvijas Arhīvistu
biedrība, 2002. – 112 lpp.: il.

ISBN 9984-9619-1-5

2002. gada septembrī Latvijas Arhīvistu biedrība atskatījās uz savas darbības pirmajiem pieciem gadiem. Šī biedrība ir nozīmīgākā nevalstiskā organizācija Latvijā, kas apvieno dažādās institūcijās strādājošos arhīvistus un arhīva darba interesantus.

Grāmata sniedz bagātīgu materiālu par Latvijas Arhīvistu biedrības vēsturi un darba aktualitātēm. Tās pirmajā nodaļu ievada biedrības Valdes priekšsēdētājas F. Raslavas sniegtais organizācijas darbības vērtējums un nākotnes perspektīvu iēzīmējums. Šajā nodaļā apkopotas biedrības Valdes locekļu un aktīvistu I. Kreituses, D. Sūngailas, E. Ruņga, G. Bernovas

un S. Jermacānes atziņas par šīs sabiedriskās organizācijas lomu un nozīmi arhīvu darbā un attīstības procesā, arhīvistu profesionālajā izaugsmē un arhīva esības misijas popularizēšanā sabiedrībā.

Otrajā nodaļā publicēti Latvijas Arhīvistu biedrības statūti, trešajā – Valdes un revīzijas komisijas, kas ievēlētas kopsapulgās 1997., 1999. un 2001. gadā, sastāvs. Trešā nodaļa apkopo Latvijas Arhīvistu biedrības piecu gadu vēstures nozīmīgākos dokumentus – aicinājumus, protokolus, lēmumus u.c.

Ceturtajā nodaļā ietverti Latvijas Arhīvistu biedrības biedru I. Rudzītes, M. Vilkušas, B. Marksas, L. Dimantes, D. Āzena, D. Ozoliņas, V. Pazviniukas, Dz. Grīviņas, L. Loziņas, G. Zīrāpes un S. Igaunes raksti, kuros atspoguļoti tās darbības

svarīgākie notikumi, piemēram, biedrības dibināšana, starptautiskās izstādes "Rīga–Prāga: divu neatkarīgu valstu galvaspilsētas 20.gs. 20.–30. gados" atklāšana, Lietvedības un informācijas vadības sekcijas aktivitātes, braucieni uz XIV Starptautisko arhīvistu kongresu Sevījā, arhīvistu gadskārtējie sporta svētki u.c.

Grāmatu noslēdz izsmeļoša Latvijas Arhīvistu biedrības hronika, ko sastādījusi I. Veispale.

VĒSTURES AVOTI

Imants Auziņš. Piecdesmit gadi bez televizora. Atmiņu ainās. – Rīga: Sol Vita, 2002. – 1. d. – 208 lpp.: il.

ISBN 9984-556-87-5

Grāmata ir dzejnieka I. Auziņa atmiņu stāsts par saviem jaunības gadiem – 50. gadu nogali un 60. gadu pirmo pusī. Galvenā vērība veltīta tālaika literārajai videi, labas literatūras iespaidam uz personības attīstību.

Atmiņu vēstījumu aizsāk apcere par bērnību Sēlijā – Jēkabpils aprīņķa Zalves pagastā –, ģimeni, skolu, skolotājiem, draugiem. Autors īpaši nozīmīgi piešķir kultūrvidei.

Stāstot par studijām Latvijas Universitātes Filoloģijas fakultātē, autors sniedz izsmeļošus un trāpīgus pasniedzēju raksturojumus, vērtē viņu profesionalitāti un attiecības ar studentiem. Grāmata ataino arī sava laika politisko situāciju, Hruščova "atkušņa" ietekmi uz kultūras dzīvi un literāro procesu.

Atmiņas papildina dzejoli, kas tapuši dažādos laikposmos un emocionāli piesātināja jaunības vēstījumu.

Jānis Dzenītis. Sava laikmeta vilni: Valsts justīcijas padomnieka memuāri. – [B. v.], 2002. – 278 lpp.: il.

ISBN 9984-9150-0-2

1Grāmatas autors Jānis Dzenītis no 1970. līdz 1980. gadam bija Latvijas PSR tieslietu ministrs, no 1980. līdz 1989. gadam – republikas prokurors. Atmodas laikā J. Dzenītis savas nostājas dēļ ļoti daudzu cilvēku skatījumā kļuva par Latvijas neatkarības pretinieka un tautas ienaidnieka simbolu. 1991. gadā viņš pārcēlās uz Maskavu, kur tapa arī viņa autobiogrāfiskā grāmata.

varam tos pieņemt vai nepieņemt, stāt tiem pretim vai meklēt saskaņu – un tomēr tā ir straume, kura brāžas mums pāri, un mūsu dzīve savukārt kļūst par šī laikmeta liecību.”

2000. gada Latvijas tautas skaitīšanas izdevums ir vērtīgs avots turpmākajiem pētījumiem par Latvijas 20. gadsimta vēstures procesiem.

J. Dzenītis hronoloģiski secīgi izstāsta savu dzīvesstāstu – bērnības un jaunības gadus Gatartā un Cēsīs, Rīgas “iekarošanu” 50. gados, studijas Latvijas Valsts universitātes Juridiskajā fakultātē, darbu prokuratūrā un PSRS Augstākajā tiesā, Latvijas PSR tieslietu ministra un prokurora amatā un PSRS ģenerālprokurora vietnieka amatā un mūžā pēdējo posmu. Sava stāsta ievadā autors uzsver: “Vārdi kļūst skopi, kad gribam tiem uzticēt veselu mūžu, mūžu, kura kāpumi un kritumi nav atkarīgi tikai no mūsu gribas un nodomiem. Nerunāsim par likteni – ar tā dusmām vai labvēlību mūsu spēki nav samērojami. Taču mēs nevaram pastāvēt arī ārpus sava laika, ārpus sabiedrības un tās izvirzītajiem likumiem un noteikumiem. Mēs

Latvijas 2000. gada tautas skaitīšanas rezultāti:
Statistikas datu krājums / Atb. par izd. Uldis Ušackis. – Rīga: Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde, 2002. – 288 lpp.: il.

ISBN 9984-06-143-4

Grāmatā publicēti galīgie 2000. gadā Latvijā notikušās tautas skaitīšanas kopsavilkuma dati par iedzīvotāju skaitu, dzimuma un vecuma sastāvu, tautībām, pilsonību, valodu prasmi un lietošanu, izglītību, galvenajiem iztikas avotiem, ģimenēm, dzimušo bēmu skaitu, kā arī dati, kas raksturo iedzīvotāju mājokļus. Lielākā daļa radītāju dota arī par visām pilsētām, novadiem un pagastiem. Svarīgākās ziņas sniegtas salīdzinājumā ar iepriekšējo tautas skaitīšanu rezultātiem.

Apkopotos datus uzskatāmākus dara grafiskie attēli un kartodiagrammas. Viss materiāls paralēli sniepts latviešu un angļu valodā.

VĒSTURE

Светлана Рыжакова. Язык орнамента в латышской культуре. – Москва: Индрик, 2002. – 404 с.: илл.

ISBN 5-85759-190-2

Grāmata ir vēsturiski etnogrāfisks pētījums par latviešu tautas ornamentu kā īpašu kultūras valodu. Tajā, sistematizējot latviešu ornamentu, sastādīta zīmu – simbolu – "etimoloģiskā vārdnica", veikta ornamentu tekstu sintakses analīze, kā arī ornamenta konteksta latviešu kultūrā semiotiskā analīze.

Pētījuma galvenais avots ir ornamentu zīmes un to no/ievietojums dažādos priekšmetos (apģērbā, rotaslietās, darbarīkos, traukos, ēkās, kulta priekšmetos u.c.), kā arī folkloras un etnogrāfiskajos tekstos. Grāmatu papildina bagātīgs ilustratīvs materiāls.

Pētījums piedāvā novatorisku akadēmiski analītisku skatījumu uz latviešu tradicionālajām kultūras vērtībām.

Olģerts Krastiņš. Latvijas saimniecības vēsturiskā pieredze: 1918–1940. – Rīga: Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts, 2001. – 2. izd. – 223 lpp.

ISBN 9984-678-04-0

Apkopojošs plašu faktu materiālu, autors analīzē Latvijas saimniecības kopainu starpkaru periodā. Ievadā norādīts: "Autors ir centies saasināt lasītāju uzmanību ne tik daudz uz līdz šim nezināmo vai maz zināmo, bet, pēc savas pārliecības, uz galveno. Uz to, kas varētu veidot tautas un valsts vēsturisko pieredzi. Pieredze, izmantojot analogijas, noder šodienas aktuālo jautājumu risināšanā, un tā dod iespēju neatkarītot tās klūdas, kuras jau kādreiz pieļautas un kas valsts mērogā maksājušas ļoti dārgi." Pētījumā iztirzātās problēmas tematiski grupētas pamatnodaļās: "Mērķi", "Valsts un uzņēmumi", "Likumi", "Kopdarbība" un "Tautsaimnieki". Autors akcentē demogrāfiskās situācijas un saimniecisko procesu kopsakarības, kā arī sociālā taisnīguma apziņas nozīmi valsts politikā.

